

De nieuwe schooljuffrouw

Plattelandskomedie in vier bedrijven
(Spelend in de vijftiger jaren in een buitendecor)

door

GERRIT VOSKES

TONEELUITGEVERIJ VINK B.V.
(Grimas Theatergrime verkoop)
Tel: 072 - 5 11 24 07
E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl
Website: www.toneeluitgeverijvink.nl

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: **DE NIEUWE SCHOOLJUFFROUW** gaan opvoeren, dienen in alle programmaboekjes, posters, advertenties en eventuele andere publicaties de volledige naam van de oorspronkelijke auteur: **GERRIT VOSKES** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de lettergrootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van het I.B.V.A. Holland bv te Alkmaar.

Copyright: © Anco Entertainment bv - Toneeluitgeverij Vink bv

Internet: www.toneeluitgeverijvink.nl

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (youtube e.d.) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Vergunning tot opvoering van dit toneelwerk moet worden aangevraagd bij het Auteursrechtenbureau **I.B.V.A. HOLLAND bv**

Postbus 363

1800 AJ Alkmaar

Telefoon 072 - 5112135

Website: www.ibva.nl

Email: info@ibva.nl

ING bank: 81356 – IBAN: NL08INGB0000081356 BIC: INGBNL2A

Geen enkele andere instantie dan het IBVA heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!

Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Vergunning tot opvoering:

1. Aankoop van minimaal **15** tekstboekjes bij de uitgever.
2. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart (tevens bewijs van aankoop), met uw gegevens, naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
3. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Vergunning tot HER-opvoering(en):

1. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart met uw gegevens naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
2. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, terwijl de geldende rechten met 100% worden verhoogd. Het tarief wordt met 20% verhoogd voor opvoeringen waarvoor geen toestemming werd aangevraagd binnen drie weken voorafgaand aan de voorstelling.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

**Rechten BELGIË: Toneelfonds JANSSENS, afd. Auteursrechten,
Te Boelaerlei 107 - 2140 Bght ANTWERPEN Telefoon (03)3.66.44.00.
Geen enkele andere instantie heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.**

Dit stuk is opgedragen aan mijn kleindochter Emma, geboren op 15 oktober 1999 te Glanerbrug.

PERSONEN:

EMMA de GRAAF - een jonge onderwijzeres plm. 22 jr

Meester BOERSMA - hoofdonderwijzer en mentor van Emma
50 jr

BEREND VOSKAMP - Boer en voorzitter v/h schoolbestuur, 55 jr

DINA - zijn vrouw 55 jr

HENK VOSKAMP - hun zoon, afgestudeerde onderwijzer plm.
25 jr

JANNIE MEIJER - zijn vriendin, 23 jr

GRIETJE BAKKER - vriendin van Aaltje, 22 jr

BETSKE KLOMPJAN - boerenjongen en vriend van Grietje 25 jr

AALTJE PLOMP - vriendin van Grietje 22 jr

JAN BRAAKMAN - vriend van Aaltje 25 jr

BERTHA TICHELAAR - vroedvrouw en schoolschoonmaakster, 45 jr

GREADSKE of MIENTJE SIEP - schooljongen(meisje) plm 8 jaar

CORNELIS ALTENA - buurman 45 jr

GEERTJE - zijn vrouw 45 jr

INGRID BOS - nicht van Emma 30 jr

JUFFROUW BELDMAN - 65 jr (*geen tekst*)

1e bedrijf: woensdagmorgen, zes weken voor de grote vakantie

2e bedrijf: woensdagmiddag, drie weken voor de grote vakantie.

3e bedrijf: de volgende dag, donderdagmiddag

4e bedrijf: de laatste schooldag, voor de vakantie.

DECOR:

Het stuk speelt in een buitendecor. De helft van de achterwand stelt een buurtschapschooltje voor, met links twee grote, naar binnen, openslaande deuren, zodat men, als deze open staan, in de klas, op het schoolbord, kan kijken. De andere helft kan bestaan uit een geschilderd landschap. De linkerwand bestaat uit 1/3 muur van het schooltje met een raam en de rest voor algemene opkomst, een hek of coniferen. Rechts een deel tuin of voorgevel van het huis van Berend Voskamp. Het geheel is helemaal afhankelijk van de ruimte die op het toneel aanwezig is. Daarom is het stuk zeer geschikt als openluchtspel. Indien er voldoende ruimte op het toneel is, zou het aan te bevelen zijn dat Bertha, Jannie en meneer Boersma, enkele malen, een fiets bij zich zouden hebben.

Als het doek opengaat komen Emma en Boersma uit het schooltje op.

BOERSMA: Goed, juffrouw de Graaf, dat was het dan. Ik laat je nu alleen met de klas. Het is woensdag, dus vanmiddag hebben de kinderen vrij. (*klopt haar bemoedigend op de schouder*) Vanaf morgen sta je er alleen voor. (*geeft haar een hand*) Juffrouw eh... Emma, ik wens je heel veel succes met je eerste baan als onderwijzeres van dit buurtschapschooltje. En probeer alles wat je geleerd hebt, nu in praktijk te brengen.

EMMA: Dank u wel, meneer Boersma. Ik zal mijn best doen. Ik ben zeer erkentelijk dat u mij, tot nu toe, zo fijn hebt begeleid.

BOERSMA: (*voorzichtig*) Je moet wel begrijpen dat het voorlopig voor zes weken is. (*opbeurend*) Maar je moet maar denken, dit is het begin van je onderwijzersloopbaan.

EMMA: Ja, een heerlijk gevoel is dat. Eindelijk aan de slag. En net wat u zegt. Alles in praktijk brengen waar ik voor heb gestudeerd.

BOERSMA: En je weet het, kind, mochten zich hier overhoopt toch nog problemen voordoen, je mag me 's avonds altijd bellen.

EMMA: (*vragend*) 's Avonds bellen? (*ondeugend*) Dat betekent, als er overdag iets onverwachts gebeurt, ik me de hele dag maar moet zien te redden?

BOERSMA: Nee zo bedoel ik dat niet. Maar je kunt niet van me verwachten dat ik tijdens de les bij mijn eigen leerlingen wegloop. Ik heb je nu een paar dagen begeleid en nu moet je .....

EMMA: (*valt in*) Natuurlijk, meneer Boersma, dat begrijp ik toch. Ik maak maar een grapje. Ik denk dat de problemen, waar u mij voor probeert te waarschuwen, nog wel mee zullen vallen. Het zijn tot op heden voorbeeldige kinderen.

BOERSMA: (*voorzichtig*) Nou voorbeeldig, voorbeeldig. Zeg dat maar zachtjes. Vraag dat maar eens aan juffrouw Beldman.

EMMA: (*luchtig*) Och, ik denk maar zo. Ik was op de lagere school nu ook niet bepaald een engeltje. Maar eh, goed dat u dat zegt. Ik wil eigenlijk wel zo gauw mogelijk kennismaken met die juffrouw Beldman. Tenslotte heeft zij hier jaren gewerkt.

BOERSMA: Bijna veertig jaar. En altijd op ditzelfde schooltje. En nu gaat ze, na de vakantie, met pensioen. (*spijtig*) Dat ze nu, vlak voor ze weggaat, opeens ziek moest worden.

EMMA: Ziek? Ze was toch overspannen zei u?

BOERSMA: Ja ja natuurlijk, overspannen.

EMMA: Weet u, meneer Boersma, ik zit meer in spanning. Ik bedoel, of ik na de vakantie mijn vaste aanstelling krijg.

BOERSMA: Dat ligt deels aan jezelf en aan het schoolbestuur. Beschouw deze zes weken maar als een soort praktisch examen. Een goede raad wil ik je nog wel geven. Wijk niet te veel af van de lesmethode van juffrouw Beldman. Dat werkt alleen maar verwarrend bij de kinderen.

EMMA: Dat is maar net wat u daarmee bedoelt.

BOERSMA: Ik bedoel, discipline, orde en duidelijkheid. Dat is voor de kinderen, in deze kleine gemeenschap, vooral nodig. Juffrouw Beldman heeft dat ook altijd erg belangrijk gevonden. (*maakt aanstalten om weg te gaan*) Ik moet nu nog even bij haar langs om deze brief van het schoolbestuur af te geven.

EMMA: (*beleefd maar brutaal*) Doe juffrouw Beldman de groeten van mij. En zeg maar dat ze zich over de kinderen geen zorgen hoeft te maken. En over discipline en orde hoeft ze ook niet in te zitten. Er is ook nog zoiets als eigen aanpak.

BOERSMA: Eigen aanpak? (*haalt zijn schouders op. Bij het af-gaan*) En denk erom, vooral niet te vertrouwelijk met de kinderen omgaan. Discipline en afstand bewaren. Dat dwingt het meeste respect af bij de jeugd.

EMMA: (*kijkt hem hoofdschuddend na. Voor zich heen:*) Discipline en afstand bewaren. Dat doe je nog niet met een paard, laat staan met kinderen. (*kijkt op haar horloge*) Het is negen uur. Ik denk dat alle kinderen er nu wel zijn. Behalve Greadske/Mientje Siep. Die heb ik nog niet gezien. (*vanuit het klaslokaal klinken luid kindergeluiden. Emma roept naar binnen*) Jongens, kan het wat rustiger. Ga op je plaats zitten, Gijsje. (*als Emma naar binnen gaat, komen Dina en Berend Voskamp links op. Emma groet hen vriendelijk*) Goede morgen, meneer en mevrouw Voskamp. (*Berend en Dina knikken stuurs terug*)

BEREND: (*binnensmonds*) Morgen. (*tot Dina*) Hoor je dat, vrouw. Ze zegt jongens?

DINA: Dat zal wel zo horen, Berend.

BEREND: Wat zal wel zo horen. De helft van de klas zijn nog steeds meisjes. (*hoofdschuddend*) Zeker ook weer een van die, zogenaamde, vernieuwingen in het onderwijs.

DINA: (*als Berend rechts afgaat, roept ze hem na*) Kom je straks in huis, Berend? Ik maak koffie en een boterham voor ons klaar.

BEREND: Ja, vrouw, ik kom zo. (*even later, net als Dina naar binnen wil gaan, komt Greadske/Mientje Siep, op een sukkeldrifje, rechtsachter op*)

DINA: (*bij het passeren*) Je mag wel opschieten. Je bent te laat. De school is al begonnen.

GREADSKE/MIENTJE: *(schreeuwt)* Ik heb een broertje *(zusje)*....! Ik heb een broertje *(zusje)*!

DINA: *(nieuwsgierig)* Wat vertel je me daar? Is het waar Greadske/Mientje? Maar dat is mooi. Wanneer?

GREADSKE/MIENTJE: *(houdt even in)* Vannacht toen wij sliepen. De ooievaar is..... *(op dat moment komt Emma naar buiten om te zien waar het geschreeuw vandaan komt)*

EMMA: *(roept)* Greadske/Mientje! Je bent te laat. Kom, gauw naar binnen.

GREADSKE/MIENTJE: *(Dina probeert mee te luisteren. Emma ziet het en groet haar vriendelijk waarna Dina wat aarzelend afdruipt)* Juffrouw, ik heb vannacht een broertje/zusje gekregen.

EMMA: Dus daarom ben je te laat. En een broertje/zusje nog wel. Dat is fijn. Gefeliciteerd, kind.

GREADSKE/MIENTJE: *(trots)* Juffrouw, nou ben ik ook niet meer alleen.

EMMA: Maar je was toch ook niet alleen. Jullie hebben thuis toch nog meer kinderen?

GREADSKE/MIENTJE: Poeh allemaal meisjes/jongens. *(glunderend)* Nee, nu ben ik niet meer de enigste jongen/meisje. *(trots)* Maar wel de oudste natuurlijk. Nu heb ik een broertje/zusje om mee te spelen.

EMMA: Dat spelen moet je nog maar even vergeten. Daar is ze/hij nog te klein voor. Hoe heet je broertje/zusje?

GREADSKE/MIENTJE: Lammert/Lammie. Hij/zij is naar mijn opa/opoe genoemd.

EMMA: Lammert/Lammie, wat een mooie naam. Is alles goed thuis? Ik bedoel, met je moeder?

GREADSKE/MIENTJE: Ja hoor. Bertha zei tegen de buurvrouw. Ik heb wel zwaardere ge-vallingen meegemaakt.

EMMA: *(vriendelijk lachend)* Be-vallingen, Greadske/Mientje.

GREADSKE/MIENTJE: *(nadrukkelijk en eigenwijs)* Nee ge-valling, dat heb ik duidelijk gehoord. Mijn moeder heeft erg veel geluk gehad, zei Bertha.

EMMA: *(niet begrijpend)* Geluk gehad? Wat is er dan gebeurd?

GREADSKE/MIENTJE: Omdat de ooievaar niet door heeft gebeten. Dat zegt Bertha?

EMMA: *(niet begrijpend)* Doorgebeten? *(voorzichtig)* Zeg eens Greadske/Mientje, wie is Bertha?

GREADSKE/MIENTJE: Bertha Tichelaar, de vroedvrouw. Ze zei dat mijn moeder een paar dagen in bed moet blijven.

EMMA: Ja, dat is normaal bij een bevalling. Maar wat zei je daarnet? De ooievaar heeft niet doorgebeten?

GREADSKE/MIENTJE: Ja, de ooievaar heeft mijn moeder weer in het been gebeten. Net als vorig jaar. Toen hij onze Jan (neke) heeft gebracht.

EMMA: *(schudt even ongelovig haar hoofd)* Nou, ga maar mee naar binnen. Dan mag je het aan de andere kinderen vertellen. *(pakt het hoofd van het kind even tussen haar handen)* En je moeder wordt vast weer heel gauw beter. *(bij het naar binnen gaan)* Weet je wel dat de geboorte van een klein kindje een heel groot wonder is, Greadske/Mientje?

GREADSKE/MIENTJE: *(ijverig knikkend)* Jawel, juffrouw. Alleen al omdat de ooievaar dat hele eind heeft moeten vliegen. En dat hij ons ieder jaar weer weet te vinden. *(beiden in school af. Even later Dina, uit huis op)*

DINA: Jonge jonge, bij Aalt Siep een jonge zoon/dochter. Volgens mij is dit de vijfde of zesde. Het gaat daar zo vlot dat je de tel kwijtraakt. *(Berend van achter het huis op)*

BEREND: *(mopperend)* Wat had dat jongen/meisje van Aalt Siep toch te schreeuwen?

DINA: Heb je dat dan niet meegekregen?

BEREND: Nee, ik heb niet zulke scherpe oren als jij.

DINA: Dan zal ik het je vertellen. Ga maar zitten, dan zal ik je koffie inschenken. *(als ze zelf ook is gaan zitten)* Greadske/Mientje Siep schreeuwde dat hij/zij vannacht een broertje/zusje had gekregen. Hij kwam er al te laat van op school.

BEREND: Alweer? Dat is bij Aalt en Lena Siep geloof ik ook alleen maar laden en lossen. Geen wonder dat die kerel het altijd in de rug heeft.

DINA: Wie?

BEREND: Nou Aalt Siep natuurlijk. Hij is ieder jaar wel een paar maanden in de ziektewet. En dan vooral als het mooi weer is.

DINA: *(minachtend)* In de rug nog wel. Het was beter geweest dat die kerel het ergens anders had gehad.

BEREND: Zei dat blaag van Siep nog meer?

DINA: Dat heb ik niet kunnen horen. Die nieuwe schooljuffrouw was ook al zo nieuwsgierig. Ze kwam direct naar buiten. Ik kon van achter de gordijnen nog net zien dat ze Greadske/Mientje aan het uithoren was.

BEREND: *(terwijl hij eet)* Nou Lena en Aalt Siep die kunnen er wat van. Hoeveel hebben die er al.

DINA: Vijf of zes geloof ik. Maar daar blijft het nog niet bij. Schandalig om in deze tijd zoveel kinderen op de wereld te zetten. Je kunt je toch wel beheersen.

BEREND: (*verwonderd*) Beheersen? (*kijkt Dina een ogenblik aan*) Het ligt er maar net aan wat voor vrouw je 's nachts naast je hebt liggen.

DINA: (*kijkt hen enkele ogenblikken doordringend aan, langzaam*) Wat wou je daarmee zeggen, Berend Voskamp?

BEREND: Niks Dina. Maar ik kom er in een keer achter dat ik ook enorm veel zelfbeheersing heb. Daarom ben ik al zo lang van het roken af. (*opstaand*) Zeg, Dina, ik moet zo weer aan mijn werk. Wil jij die school vanmorgen een beetje in de gaten houden?

DINA: Waarom dat dan, Berend?

BEREND: Als meester Boersma, in het speelkwartier, naar buiten komt moet je me waarschuwen. Ik wil toch nog even met hem praten.

DINA: Met meester Boersma? Die komt niet meer naar buiten. Die is allang weg.

BEREND: Wat allang weg? Je wilt me toch niet vertellen dat ze nu alleen voor de klas staat?

DINA: Dat denk ik wel. Ik heb Boersma om negen uur die kant op zien fietsen. En even later is die juffrouw alleen met de kinderen naar binnen gegaan.

BEREND: Potverdikke, dat is tegen de afspraak. We hebben duidelijk in het schoolbestuur afgesproken dat hij dat meisje niet alleen voor de klas zou laten staan. Straks denkt ze ook nog dat ze, na de vakantie, terug mag komen.

DINA: Vlieg nou direct niet zo op, Berend. Je moet gewoon een paar dagen geduld hebben. Dat schooljuffrouwkje is hier nog maar net een week. Die blagen daar op school zijn zo ondeugend, dat Juffrouw Beldman er al op is afgeknapt.

BEREND: Maar daar heeft ze wel veertig jaar over gedaan.

DINA: Wacht maar af, dat houdt dat wicht nog geen twee weken vol.

BEREND: Maar daar kunnen we het toch niet op aan laten komen.

DINA: Meester Boersma heeft zelf gezegd, dat hij haar kritisch zal blijven volgen en observeren.

BEREND: Hoe kan Boersma haar nou blijven volgen en observeren als hij er zelf tussenuit knijpt?

DINA: (*voorzichtig*) Dat volgen en observeren kunnen wij toch ook. We kunnen in elk geval altijd een handje helpen.

BEREND: (*minzaam*) Ja ja, jij en helpen. De hele dag achter de gordijnen staan loeren zeker. Zeg eens, Dina, wanneer komt onze Henk nu thuis?

DINA: Achter in de week. Hij krijgt morgen de uitslag van zijn examen.

BEREND: Mooi, reken er dan maar vast op. Volgende week is onze Henk officieel schoolmeester.

DINA: *(voorzichtig)* Maar als hij nu eens niet slaagt voor zijn examen?

BEREND: *(opvliegend)* Schaam je, Dina. Durf jij te twifelen aan de capaciteiten van je zoon. Natuurlijk is hij volgende week geslaagd.

DINA: *(dromerig)* Stel je voor, Berend. Als onze Henk hier straks onderwijzer is. En dan nog wel op de school waar hij vroeger zelf ook op heeft gezeten.

BEREND: *(dom lachend)* Dan heeft hij, net als ik, het werk dicht bij huis.

DINA: Ja, en dan kan hij ook nog eens bijspringen als het druk is.

BEREND: *(naar links kijkend)* Lieve hemel, Dina, kijk eens wie daar aankomt. Het fietsende nieuwsblad. Nou weet je binnen vijf minuten precies wat er allemaal bij Lena en Aalt Siep is gebeurd. *(wil haastig weg)*

DINA: *(trekt hem aan zijn arm)* Hier blijven. *(Bertha Tichelaar links op)* Die kunnen we nog wel eens nodig hebben. *(vriendelijk)* Goeiemorgen, Bertha. Al weer op pad?

BERTHA: Ach ja, je hebt apostelen en martelaren.

BEREND: *(laatdunkend)* Wat je bent dat weet ik niet, maar in elk geval geen martelaar.

DINA: Hoe is het? Ga je of kom je van je werk?

BERTHA: Ik kom van mijn werk. *(zuchtend)* Poeh, ik ben al vanaf half drie vannacht in de weer. *(ze wil rechts af)* Maar nu ga ik als een streep naar huis. Eerst maar eens even wat slaap inhalen.

DINA: *(spijtig)* Ach wat jammer nou. Heb je dan helemaal geen tijd meer om even een kop koffie met ons te drinken?

BERTHA: Koffie? Nou vooruit, een kopje dan. Het is nu toch laat. *(gaat zitten)* Tenminste voor mij.

DINA: *(terwijl ze koffie inschenkt)* Ik zeg net nog tegen Berend. Die Bertha Tichelaar heeft toch maar een zorgeloos leven. Het schooltje schoonmaken en zo nu en dan een kindje op de wereld brengen. *(vlug)* Ja, bij een ander natuurlijk, hè. Zelf ben je niet zo..... nou ja je weet wel. *(als ze is gaan zitten, zegt ze langs haar neus weg)* Wat worden er de laatste tijd toch weinig kinderen geboren, he!

BERTHA: O ja??. Nou ik kom net van een bevalling. Bij Lena en Aalt Siep hebben ze vannacht een jonge zoon/dochter gekregen.

DINA: *(huichelachtig)* Ach, ga weg. Ik wist helemaal niet dat Lena weer in verwach.....

BEREND: *(valt in)* En dat blaag van Siep heeft vanmorgen tegen je gezegd..... *(Dina geeft hem een schop tegen zijn benen)*

DINA: *(bij Bertha)* Dus bij Siep hebben ze er weer eentje bij. De hoeveelste is dit nu?

BERTHA: De zesde. Ze hebben nu vier meisjes/jongen en twee

jongens/meisjes.

BEREND: (*lacht*) Dan komen er nog wel meer. Die Lena is een flinke jonge meid. Die is de zonde wel waard, hahaha.

DINA: (*bestraffend*) Berend, hou je gemak.

BEREND: (*heeft haar niet gehoord*) Daarom is die kerel van haar ook altijd in de ziektewet. Hij heeft geen tijd om te werken.

BERTHA: (*kijkt hem vernietigend aan en valt in*) Hou toch op, man. Kunnen jullie kerels nu nergens anders over praten. (*plechtig*) Je weet wat ik, als vroedvrouw, altijd zeg. Het gaat er in met de viool maar komt er uit met.....

DINA: (*valt in*) ....komt er uit met de knijptang.

BERTHA: (*goedkeurend*) Zo is dat, Dina. Wij als vrouwen weten wel waar we het over hebben. (*tot Berend*) Het zou wel eens goed zijn als jullie kerels ook eens een kind kregen. Dan kwamen er nooit meer dan drie.

BEREND: Wat weet jij daar nu van, Bertha. Jij bent niet eens getrouwd en je heb ook nooit kinderen gehad.

BERTHA: Juist en dat is mijn tweede standpunt. Aan mijn lijf geen polonaise meer (*pakt haar zakdoek*).... sinds..... sinds..... (*pinkt een traantje weg*)

DINA: (*probeert haar te troosten*) Stil maar, Bertha. We weten er alles van. Sinds Arie Ottevanger naar Canada is geëmigreerd, hè?

BEREND: (*spottend*) Ja Arie Ottevanger werd nog net op tijd wakker.

DINA: (*kijkt Berend vernietigend aan en probeert Bertha te troosten*) Arie heeft jou alleen in dat pas gebouwde huisje laten zitten.

BERTHA: (*snikt*) Ja. Met een zwarte poedel en drie katten. (*er klinken uit de school luide kinderstemmen en Emma komt in de deuropening van de school. Ze ziet Berend, Dina en Bertha en komt naar hen toe*)

EMMA: (*tot Berend*) Eh meneer Voskamp. Ik wilde u wat vragen. Ik ga met de kinderen een half uurtje naar het bos. Aanschouwelijk onderwijs weet u wel.

BEREND: (*eigenwijs zijn hoofd schuddend*) Nee, dat weet ik niet. Toen ik naar school ging, maakten we de sommen en taalwerk gewoon in de klas.

EMMA: (*lacht*) Nee nee, meneer Voskamp. Met aanschouwelijk onderwijs bedoel ik iets heel anders. We gaan naar het bos, en daar vertel ik de kinderen van de bijtjes en de bloemen. Nu zou het kunnen zijn dat meneer Boersma, ondertussen, nog even langskomt. Zou u willen zeggen dat we met een half uurtje terug zijn?

BEREND: (*onwillig*) Is dat nodig? Ik ben nog al druk en...

DINA: *(enigszins uit de hoogte)* Ik zal het hem wel zeggen, juffrouw...
EMMA: Emma, Emma de Graaf. Ik zal de deur open laten. *(bij het weggaan)* Alvast bedankt. *(in school af. Even later hoort men kinderen zingen)*

Kom mee naar buiten allemaal
dan zoeken wij de wiehiehielewaal
en horen wij die muzikant
dan is de zomer weer in 't land
(het geluid neemt langzaam af)
Dudeljoho klinkt zijn lied
dudeljoho klinkt zijn lied
dudeljoho en anders niet.

BEREND: *(hoofdschuddend)* Dat kan toch niet. Zomaar met de kinderen naar het bos.

BERTHA: Ze hebben er anders wel mooi weer bij.

DINA: *(trekt Berend aan zijn mouw)* Dat moet je direct opschrijven, Berend. Dat zijn allemaal minpunten.

BEREND: *(beslist)* Dat doe ik ook. Vertellen over bijtjes en bloemen. Die blagen moeten leren reken en lezen. Bloemen en bijen die zien ze de hele dag.

BERTHA: Daar heb je gelijk aan, Berend. Zelfs op zondag.

DINA: En wat willen ze daar in het bos opzoeken? Een wiel op een paal? Zo'n ooievaarsnest?

BERTHA: Nee nee, de wielewaal. Dat is een vogel.

BEREND: Dan kunnen ze lang zoeken, want die zit hier helemaal niet meer.

BERTHA: O nee. *(wijst)* Wat vliegt daarginds dan?

BEREND: Ach ga toch weg, dat is een Vlaamse gaai.

DINA: *(verwonderd)* Vlaamse ga.... Zo'n eind weg?

BERTHA: Potverdikke, dus die vreet al m'n kruisbessen van de struiken. *(Jannie Meijer (met fiets)links achter op)*

JANNIE: Goeie morgen.

ALLEN: Goeie morgen, Jannie.

DINA: Wil je koffie, meisje?

JANNIE: Ja graag.

DINA: Mij dunkt dat je haast hebt. Is er soms nieuws uit het dorp?

JANNIE: Nee. *(rustig en naar Bertha kijkend)* Nou ja, daar was vanmorgen wel nieuws. Maar nu Bertha Tichelaar *(knikt naar Bertha)* hier zo vroeg al achter de koffie zit, zal het al wel oud nieuws zijn. Ik bedoel, dat ze bij Aalt Siep een jonge zoon/dochter hebben.

BERTHA: Klopt, ik was er zelf bij.

JANNIE: Aalt kwam vanmorgen bij ons in de drogisterij om....

BERTHA: (*valt in*) om voor de kraamvrouw laxeerpillen te halen. Daar had ik hem om gestuurd.

BEREND: (*gaat snel staan*) Gatverdamme, kunnen jullie vrouwen nu nergens anders over praten? Ik ga aan het werk.

JANNIE: (*haalt een brief tevoorschijn*) Wacht even, ik heb ook nog ander nieuws voor jullie. Ik kreeg vanmorgen een brief van Henk. Hij schrijft..... (*kijkt Bertha aan*)

BERTHA: (*nieuwsgierig*) Nou vooruit zeg op, wat schrijft hij?

JANNIE: Hij vraagt of Bertha Tichelaar nog altijd zo nieuwsgierig is. (*rustig*) Straks als je weg bent. (*laat heel vlug de brief zien*) Dat nieuws is namelijk voor zijn vader en moeder.

BERTHA: (*gaat opstaan*) Ik hoor het wel. Ik ben weer te veel. Ik ga naar huis mijn slaap inhalen. (*driftig links af*)

JANNIE: Doe dat, Bertha, en droom lekker. (*gaat bij hen zitten*) Ik heb vanmorgen een brief van Henk gekregen. Vandaag krijgt hij de uitslag van zijn examen. Hij schrijft dat hij het heel goed heeft gemaakt. Volgens hem is hij al voor vijfennegentig procent geslaagd. Hier, deze is voor jullie. (*geeft hen ook een vel briefpapier*)

BEREND: (*leest eerst voor zichzelf, dan:*) .....EN VOOR MIJN EXAMEN GESLAAGD BEN. IK BEN BLIJ DAT MIJN STUDIE ER EINDELIJK OP ZIT. IK KOM ZO GAUW MOGELIJK NAAR HUIS, WANT IK BEN NU WEL AAN VAKANTIE TOE. IK HEB AL MET JANNIE AFGESPROKEN OM, SAMEN EEN WEEK OF WAT TE GAAN KAMPEREN EN..... (*kijkt Jannie aan*) Kamperen? En het hooi dan? Er is hier nog genoeg te doen.

DINA: Och jij met je hooi. (*ongeduldig*) Vooruit, lees eens verder.

BEREND: (*leest*)... KAMPEREN EN DAN, SAMEN MET JANNIE, IN EEN TWEEPERSONSTENTJE. WE KUNNEN ZO MET Z'N BEIDEN HEERLIJK FILOSOFEREN, EN DROMEN, OVER DE TOEKOMST. HARTELIJKE GROETEN VAN JE ZOON HENK EN TOT VOLGENDE WEEK.

DINA: (*opgetogen*) O wat fijn, Jannie. Onze Henk is bijna geslaagd. Nu trouw je straks met een schoolmeester.

BEREND: (*trots met brede gebaren*) Ik zie het al helemaal voor mij. Onze Henk als onderwijzer hier op school. Wat zal juffrouw Beldman trots zijn. Wat hij nu is, heeft hij voor een groot gedeelte, aan haar te danken.

DINA: (*als er in dialect gespeeld wordt, deze zin plechtig in het Nederlands*) En nu geeft hij zijn kennis door aan het nageslacht van deze buurtschap.

BEREND: *(ontroerd)* Wil je wel geloven dat ik er tranen van in mijn ogen krijg. Zoals jij dat zegt, vrouw.

JANNIE: Waar hebben jullie het over? Dat is toch helemaal niet zeker dat hij hier aan deze school wordt aangesteld. Er is toch al een onderwijzeres zolang juffrouw Beldman ziek is?

BEREND: *(rustig en zelfverzekerd)* Jannie, dat is maar tijdelijk. Die is hier niet zo lang meer. Laat dat maar aan ons over. We hebben haar al op de korrel.

DINA: In plaats van de kinderen wat bij te brengen, is ze verdorie met hen het bos in gegaan..... *(kijkt haar even sprakeloos aan en grijpt Berend de brief uit de hand)* Berend, laat me die brief eens zien. *(leest)* IN EEN TWEEPERSOONSTENTJE KUNNEN WE MET Z'N BEIDEN HEERLIJK FILOSOFEREN..... *(frommelt de brief kwaad in elkaar en gooit hem Jannie naar het hoofd)* Is onze Henk nou helemaal belazerd. Filosoferen? Jullie moesten je schamen. Jullie zijn nog niet eens getrouwd en dan zeker al met de gebakken peren thuiskomen?

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneeluitgeverijvink.nl de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

 info@toneeluitgeverijvink.nl

 072 5112407

“Samenspelen” is ons motto